

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa S. sp. z o.o. w W.

przeciwko J. K.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 20 grudnia 2017 r.,

zażalenia pozwanego na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 27 czerwca 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

**oddala zażalenie z pozostawieniem rozstrzygnięcia
o kosztach postępowania orzeczeniu kończącemu postępowanie
w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2017 r. Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok Sądu Okręgowego w W. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania. Podstawą prawną orzeczenia był art. 386 § 4 k.p.c., a przyczyną uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji - nie rozpoznanie istoty sprawy, przez przyjęcie błędnej koncepcji prawnej i niezbadanie

stosunku podstawowego łączącego strony stosunku prawnego, tj. S. Spółkę z o.o. w W. i J. K. Podstawą roszczenia o zapłatę była umowa leasingu kombajnu zbożowego, hederu zbożowego i wózka do hederu, których wartość została zabezpieczona wekslem *in blanco* wystawionym na zlecenie powódki przez pozwanego, a poręczonym przez jego żonę, zgodnie z deklaracją wekslową. Ze względu na zaprzestanie płacenia przez pozwanego rat wynagrodzenia leasingowego powódka wypowiedziała umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, odebrała przedmiot leasingu, wypełniła weksel na kwotę 356 405,78 złotych i wezwała pozwanego do jego wykupu. Okazało się, że podpis poręczycielki na rewersie weksla został podrobiony przez jej męża, za co został uznany winnym popełnienia przestępstwa, dodatkowym obciążeniem było puszczenie weksla w obieg.

Sąd Okręgowy oddalił powództwo, uzasadniając to niedopełnieniem przez powoda warunków prawnych wypełnienia weksla, który musiał być skutecznie poręczony, żeby mogły powstać skutki umowy; Sąd odwołał się do art. 7 prawa wekslowego i art. 89 k.c. Rozpoznając apelację, Sąd drugiej instancji nie dopatrywał się naruszenia zaskarżonym wyrokiem art. 233 § 1 k.p.c., podzielił natomiast zarzuty apelacji co do naruszenia art. 227 k.p.c. i pominięcia przez Sąd Okręgowy dowodów wskazujących na wysokość zobowiązania, art. 89 i art. 93 § 1 k.c., a także art. 7 prawa wekslowego. Uznał, że powódka słusznie zakwestionowała stanowisko Sądu Okręgowego, jako że powstało skuteczne zobowiązanie wekslowe, tyle że bez jego poręczenia, a na ważność tego zobowiązania nie ma wpływu uzupełnienie weksla *in blanco* niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym i na wyższą kwotę niż należna wierzycielowi.

Jednakże powódka wystąpiła z roszczeniem z weksla, a w zarzutach od wydanego nakazu zapłaty pozwany odwołał się do stosunku podstawowego, co jak stwierdził Sąd Apelacyjny, powołując się na orzecznictwo, przeniósł spór z płaszczyzny prawa wekslowego na płaszczyznę stosunku cywilnego (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2005 r., I CK 44/05 i z dnia 14 listopada 2006 r., II CSK 205/06), a z tego punktu widzenia sprawa nie została rozpoznana.

W zażaleniu pozwany J. K. zarzucił Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem art. 386 § 4 k.p.c. przez błędne uznanie, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, nie badając stosunku podstawowego. Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji z zasądzeniem kosztów postępowania zażaleniowego, ewentualnie uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania.

W odpowiedzi na zażalenie powód wniósł o oddalenie zażalenia i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie na wyrok Sądu drugiej instancji, mające podstawę w art. 386 § 4 k.p.c. jest szczególnym rozwiązaniem w prowadzonym postępowaniu cywilnym. Rozpoznanie tego zażalenia odnosi się tylko do zasadności uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji w wyniku wniesionej apelacji, nie dotyczy natomiast meritum sprawy, gdyż Sąd Najwyższy nie staje się kolejną instancją, a postępowanie wywołane zażaleniem, oczywiście nie jest postępowaniem kasacyjnym. W tym zakresie wnioski zażalenia są bezzasadne.

Prawidłowo zatem wskazuje powód w odpowiedzi na zażalenie, że w postępowaniu zażaleniowym (art. 394¹ k.p.c.) Sąd Najwyższy bada jedynie prawidłowość zastosowania przesłanki umożliwiającej uchylenie orzeczenia sądu pierwszej instancji i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez ten sąd, gdyż w warunkach tzw. apelacji pełnej sąd drugiej instancji jest sądem rozpoznającym sprawę w dalszym ciągu i jeśli to potrzebne sam powinien np. uzupełnić postępowanie dowodowe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2017 r., V CZ 17/17 i z dnia 1 marca 2017 r., IV CZ 125/16). Według art. 386 § 4 k.p.c. sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W niniejszej sprawie ma się do czynienia z nierozpoznaniem istoty sprawy, skoro Sąd Okręgowy w ogóle nie odniósł się do zarzutów powódki, mających

podstawę w umowie leasingu zawartej między stronami, której zabezpieczeniem miał być weksel wadliwie poręczony (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2014 r., IV CZ 49/14 i wskazane tam liczne orzecznictwo). Trafnie wskazał Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że sprawa powinna zostać rozpoznana w zakresie sporu ze stosunku podstawowego, z odniesieniem się do zgłoszonych wniosków dowodowych i z uwzględnieniem art. 493 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2014 r., V CZ 14/14). Pozwany przyznaje w zażaleniu, że niektóre wnioski wymagają dowiedzenia i dopowiedzenia, dotyczą one właśnie stosunku podstawowego dla zobowiązania wekslowego, a nie można z kolei stwierdzić, że nie ma znaczenia, iż dość zasadnicze zagadnienie, jak to zostało sformułowane - „zdaje się całkowicie umknęło uwadze Sądu Apelacyjnego, a w każdym razie nie znalazło swojego odzwierciedlenia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku”. Gdyby w tym zakresie sprawa była rozpoznana co do istoty, to zapewne zostałoby to w uzasadnieniu wykazane. Jeżeli więc, mimo żądań strony w ogóle nie została zbadana przez sąd pierwszej instancji ważność umowy leasingu, będącej podstawowym stosunkiem prawnym, z którego wywodzi się spór o skuteczność dokonanego zabezpieczenia wekslowego, to nie można mówić o rozpoznaniu istoty sprawy w myśl art. 386 § 4 k.p.c. Tak więc została spełniona przesłanka nierozpoznania istoty sprawy, określona w tym przepisie (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2016 r., V CZ 88/15). Z kolei, zakres rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji w wyniku wniesionej apelacji nie powinien być tak obszerny, że przez wydane w takich okolicznościach rozstrzygnięcie zostanie zakłócona konstytucyjna gwarancja dla stron do rozpoznania ich sporu przed sądem w dwóch instancjach.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 oddalić zażalenie, z pozostawieniem rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego orzeczeniu kończącemu postępowanie w sprawie (art. 108 § 1 w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c.).

jw

r.g.